

Europaudvalget

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 1. juni 2010

OMTRYKT: 2. juni 2010 (fejlagtigt klassificeret som fortroligt)

Foreløbigt referat af Europaudvalgets møde mandag d. 31/5-10

Hermed omdeles foreløbigt referat af samråd med finansministeren om proceduren for uforholdsmæssige store underskud m.v. fra Europaudvalgets møde mandag den 31. maj 2010.

Med venlig hilsen

Iben Tybjærg Schacke,
udvalgssekretær

REFERAT

AF 37. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Mandag den 31. maj 2010
Tidspunkt: Kl. 08.30
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Erling Bonnesen (V), Kristian Jensen (V), Jacob Jensen (V), Pia Adelsteen (DF), Helle Sjelle (KF), Morten Bødskov (S), Pia Olsen Dyhr (SF), Lone Dybkjær (RV) fungerende formand, Niels Helveg Petersen (RV), Per Clausen (EL)

Desuden deltog: Finansminister Claus Hjort Frederiksen

Lone Dybkjær fungerede som formand

Punkt 1. Samråd med finansministeren vedr. samrådsspørgsmål N om proceduren for uforholdsmæssige store underskud m.v.

SEK (2010) 0585

EUU alm. del (09) – samrådsspørgsmål N (vedlagt)

Samrådsspørgsmålet havde følgende ordlyd:

"Vil ministeren redegøre for proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud samt den konkrete kommunikation mellem den danske regering og Kommissionen i den forbindelse? Vil ministeren redegøre for, om der i stabilitets- og vækstpagten er taget stilling til, hvordan et medlemsland, der kommer under proceduren for uforholdsmæssigt store underskud, skal leve op til kravet om et offentligt budgetunderskud på maks 3 pct. af BNP? Vil ministeren i den forbindelse kommentere udsagn i Politiken den 25. maj 2010 om, at det er muligt for en regering at forhandle med EU-systemet om, hvordan og hvornår et offentligt budgetunderskud bringes under 3 pct. af BNP?"

Pia Olsen Dyhr motiverede samrådsspørgsmålet, idet hun gennemgik baggrunden for det, nemlig de mange meldinger der er kommet både fra Kommissionen og fra den danske regering. Den 12. maj kommer der en henstilling fra Kommissionen. Samme dag havde finansministeren samråd med Europaudvalget og svarede Pia Olsen Dyhr, at han havde en forventning om, at der ville komme et krav fra Kommissionen om en budgetforbedring på 0,5 pct. om året. Den 19. maj siger kommissær Olli Rehn til Financial Times, at ikke alle lande må bremse for meget op, og at opbremsningerne i Portugal og Grækenland har været for voldsomme. Han henviser i den forbindelse til Tyskland og de nordiske lande som eksempler på lande, hvor man ikke må stramme for meget op. Den 20. maj siger Kommissionens talsmand til Børsen, at i Danmark bliver den fiskale situation i Danmark først alvorlig i 2011, og hvad angår underskuddet er der stadig væk sammenlignet med de fleste andre lande et godt fiskalt råderum. Den 21. maj kl. 15 siger Kommissionen, at den ikke kan anbefale, at Danmark skærer ned i år. Så ringer Danmarks finansminister

mellem kl. 17 og 18 op til kommissær Olli Rehn, og kl. 18 samme dag kommer Kommissionen ud med en ny udtalelse, der siger, at Danmark er et af de lande, der har et begrænset råderum, og opfordrer Danmark til at gennemføre besparelser, meget gerne med virkning allerede fra i år. Den 25. maj siger økonomikommissæren, at vi skal have en smart konsolidering af europæisk økonomi, og derfor er medlemslandene nødt til at agere forskelligt i denne situation for at beskytte væksten.

Pia Olsen Dyhr var på denne baggrund interesseret i at få at vide, hvad finansministeren sagde til økonomikommissæren den 21. maj mellem kl. 17 og 18, som gør, at kommissæren præciserer sine udtalelser til Børsen og Politiken.

Hun forstod, at det kun var Estland og Østrig, som overholder konvergenskravene, og de to lande kan vel ikke alene sikre væksten i EU. Hvis kommissæren også tænker på Tyskland, hvorfor er Danmark så ikke med?

Finansministeren: I den seneste tid er der sagt og skrevet meget om EU's underskudsprocedure, så jeg er – ikke mindst på baggrund af den beskrivelse, vi hørte lige nu – meget glad for at få lejlighed til at sætte regler og praksis på plads.

Den 12. maj offentliggjorde Kommissionen en rapport, der fastslår – det var formålet med rapporten – at Danmark har et uforholdsmæssigt stort underskud. Dermed er EU's underskudsprocedure nu formelt åbnet for Danmark. Vi vil derfor snart få en henstilling om at bringe underskuddet ned under 3 pct. af BNP inden en given frist og gennemføre strukturelle budgetforbedringer.

Strukturelle budgetforbedringer betyder, at man gennem konkrete beslutninger om finanspolitikken styrker de offentlige finanser uafhængigt af den aktuelle konjunktursituation. De forbedringer af de offentlige finanser, der kan komme, hvis f.eks. den konjunkturbetingede ledighed falder, er altså ikke strukturelle, fordi de netop er afhængige af konjunkturerne.

Åbningen af proceduren for uforholdsmæssigt store underskud for Danmark har fulgt en helt normal procedure.

Kommissionen har åbnet proceduren, fordi Danmark som led i de normale statistiske indberetninger har angivet et skønnet underskud på 5,4 pct. af BNP i 2010.

Den 12. april sendte Kommissionen et brev til Finansministeriet. I brevet anmodede Kommissionen om, at Danmark angav de såkaldte "relevante faktorer", der ifølge Danmark burde indgå i vurderingen af overskridelsen af 3 procents grænsen. De relevante faktorer er en række forhold, der begrundet udviklingen i de offentlige finanser, herunder den økonomiske udvikling og den økonomiske politik, samt faktorer som ifølge landet selv er relevante for vurderingen af underskuddet.

Finansministeriet besvarede Kommissionens henvendelse med et brev, som angiver de faktorer, som regeringen finder relevante. Faktorerne er gengivet i Kommissionens rapport fra 12. maj. Det drejer sig bl.a. om, at Danmark har været

ramt af en kraftig konjunkturedgang som følge af den internationale krise, at Danmark gennem mange år har haft sunde offentlige finanser og bl.a. konsolideret de offentlige finanser i gode tider, at Danmark har haft relativt moderate strukturelle underskud, og at holdbarhed siden 1990'erne har været et hovedmål i dansk finanspolitik.

Efterfølgende fik Finansministeriet et udkast til Kommissionens rapport og sendte nogle bemærkninger til Kommissionen. I modsætning til det billede, der har været forsøgt skabt, så var sigtet med disse bemærkninger at nuancere Kommissionens mere pessimistiske billede af de danske offentlige finanser sammenlignet med vores eget. For eksempel peger en af bemærkningerne på, at Kommissionens opgørelse formentlig overdriver det strukturelle underskud, fordi Kommissionens beregning ikke tager højde for de aktuelt relativt lave indtægter fra f.eks. pensionsafkastbeskatningen. Bemærkningerne peger også på, at vores planlagte finanspolitik ikke er ekspansiv som angivet af Kommissionen.

En uge efter at Danmark var kommet ind i proceduren, nemlig den 19. maj, havde jeg en samtale med Kommissær Rehn. Jeg tog kontakt til ham, fordi jeg var blevet opmærksom på en artikel i Financial Times, som kunne udlægges på en måde, der ikke hang sammen med anvendelsen af regelsættet og stred mod Kommissionens tidligere udtalelser om, at lande, der er i underskudsproceduren, bør konsolidere. Derfor spurgte jeg Olli Rehn om, hvordan artiklen skulle forstås, og hvad Kommissionen præcist mener.

Jeg forstår Kommissionen sådan, at det i modsætning til de fleste EU-lande, der er i underskudsproceduren, ikke er nødvendigt at stramme i Danmark i år, hvad vi jo heller ikke gør – tværtimod, vi fører en meget ekspansiv finanspolitik i 2010. Men Kommissionen understreger, at når vi kommer ind i proceduren, skal vi stramme finanspolitikken i overensstemmelse med reglerne.

Da Kommissionen nu har åbnet proceduren for Danmark, vil Økofin snart – efter helt sædvanlig procedure – vedtage to retsakter:

1. En beslutning om eksistensen af et uforholdsmæssigt stort underskud i Danmark. Det sker i henhold til traktatens artikel 126, stk. 6.
2. En henstilling med to hovedkrav: Dels at bringe underskuddet ned under 3 pct. af BNP inden for en given frist og dels at gennemføre strukturelle budgetforbedringer. Det sker i henhold til traktatens artikel 126, stk. 7.

Pagten siger, at et land skal have bragt underskuddet ned under 3 pct. af BNP året efter, at det uforholdsmæssigt store underskud er konstateret, med mindre der foreligger "særlige omstændigheder". Fristen kan således blive længere, hvis Økofin på basis af en helhedsvurdering af alle "relevante faktorer" fastslår, at der foreligger sådanne "særlige omstændigheder".

Der er ikke nogen klar definition på, hvad der ligger i "særlige omstændigheder", men det kan f.eks. være et kraftigt økonomisk tilbageslag som det, vi har oplevet i forbindelse med den internationale krise. På den baggrund har de lande, der allerede har fået henstillinger, fået flerårige frister til at korrigere deres underskud.

I forhold til strammingskravet er den generelle regel i stabilitets- og vækstpakten, at Økofin i en henstilling skal anbefale en forbedring af den strukturelle saldo på mindst ½ pct. af BNP om året i gennemsnit i konsolideringsperioden. Det vil som nævnt sige, at man gennem konkrete finanspolitiske beslutninger skal gennemføre reelle forbedringer af finanserne.

Det enkelte land beslutter selv, hvordan det samlede strammingskrav skal sammensættes og fordeles over konsolideringsperioden, men – og det er vigtigt – man må dog ikke lempe finanspolitikken.

Det er præcis sådanne konkrete beslutninger, som regeringen og Dansk Folkeparti har truffet med aftalen om genopretningspakken, der skal til for at sikre reelle stramminger, fordi de i modsætning til bidrag fra konjunkturerne varigt forbedrer finanserne.

De 20 lande, som underskudsproceduren indtil videre er åbnet over for, har alle fået en henstilling om at bringe underskuddet på de offentlige finanser ned. De fleste lande har fået en henstilling om at konsolidere allerede fra i år – altså 2010 – og med mere end ½ pct. af BNP om året i gennemsnit. Det gennemsnitlige årlige strammingskrav er over 1 pct. af BNP, og en række lande skal stramme med op mod 2 pct. af BNP eller mere om året.

Spørgsmålet om, hvorvidt et land kommer ind i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud, er ikke til forhandling. Det er baseret på en konstatering af, om underskuddet er over eller forventes at overskride 3 pct. af BNP.

Det er Kommissionen, der har initiativret og dermed fremsætter et udkast til en henstilling. Udkastet bliver efterfølgende – som alle andre juridiske instrumenter – forhandlet i Rådet inden for de gældende regler og den praksis, der er etableret. Rammerne for sådanne forhandlinger er imidlertid snævre, og det land, som henstillingen er adresseret til, har ikke stemmeret.

Reglerne er som nævnt, at Rådet skal vedtage en henstilling om at bringe underskuddet ned under 3 pct. af BNP inden en given frist og som generel regel gennemføre strukturelle budgetforbedringer på mindst ½ pct. af BNP om året.

Praksis er baseret på de fælles principper for finanspolitiske exitstrategier, som Økofin vedtog den 20. oktober sidste år, herunder at alle lande som hovedregel skal starte konsolideringen i 2011 og mange lande før, og at den årlige strukturelle konsolidering skal udgøre mindst ½ pct. af BNP. Principperne er udmøntet i konkrete henstillinger i henhold til stabilitets- og vækstpakten.

Hovedprincippet i de aktuelle henstillinger er, at lande med relativt store finanspolitiske udfordringer får relativt lang tid til at få bragt underskuddene ned under 3 pct. af BNP, mens de til gengæld skal gennemføre relativt store gennemsnitlige årlige strukturelle budgetforbedringer.

EU-landene har således fået frister på typisk 3 til 4 år, mens strammingskravet varierer fra typisk ½ pct. af BNP og op til 2 pct. eller mere. Landene skal gennemsnitligt stramme finanspolitikken med ca. 1¼ pct. af BNP årligt over 3-4 år, dvs. ca. 4½ pct. af BNP i alt.

Henstillingen til Danmark vil naturligvis ligge inden for de gældende regler og praksis, som jeg har redegjort for her, og jeg forventer derfor, at Danmark vil få en henstilling svarende til Tysklands, som er en af de mildeste.

Det er på den baggrund, jeg forventer, at henstillingen vil anbefale Danmark at bringe underskuddet ned under 3 pct. af BNP senest i 2013 og gennemføre strukturelle budgetforbedringer på i alt 1½ pct. af BNP i perioden 2011-2013. Men det skal understreges, at det jo er Kommissionen, der har initiativretten, og at det i princippet er muligt, at udkastet til henstilling kan indeholde en kortere frist eller et højere strammingskrav, f.eks. ¾ pct. af BNP om året.

Som nævnt vil henstillingen i henhold til traktatens regler blive vedtaget med kvalificeret flertal uden stemmeret til Danmark.

Når Økofin har vedtaget henstillingen til Danmark, er den ikke til forhandling, men et juridisk instrument, man skal leve op til. Genopretningspakken sigter på at indfri den forventede henstilling.

Kommissionen vil løbende vurdere, hvorvidt Danmark efterlever henstillingen – første gang 6 måneder efter vedtagelsen.

Danmark kommer ud af proceduren, når faktiske tal viser, at underskuddet er under 3 pct. af BNP, og Kommissionens prognoser viser, at det forventes at forblive under 3 pct. af BNP fremadrettet. Danmark kan således komme ud af underskudsproceduren i foråret 2014, hvis faktiske tal for 2013 viser et underskud under 3 pct. af BNP og prognoser for 2014 og 2015 peger på, at underskuddet forbliver under den grænse fremadrettet.

Hvis Danmark ikke efterlever henstillingen, vil Økofin vedtage en ny henstilling. En ny henstilling kan eventuelt udskyde fristen for at korrigere underskuddet med typisk ét år, men kan samtidig også øge kravet til strukturelle budgetforbedringer. Det vil formentlig også indebære en skærpet overvågning fra Kommissionen og et større politisk pres på Danmark fra de andre EU-lande for at konsolidere.

Jeg vil advare mod at gå den vej. Det vil være uansvarligt og til skade for dansk økonomi og vil ikke løse de problemer, vi står over for.

Jeg tror heller ikke, at der vil være mange EU-lande, der ville kunne forstå, hvis Danmark – der sammenlignet med det store flertal af de øvrige lande står med en af de mest overkommelige konsolideringsopgaver – ville meddele i EU-finansministerredsen, at vi ikke ville løse den opgave og bidrage til at få de offentlige finanser i EU tilbage på et holdbart spor.

Men det ville også være et markant brud med den linje, skiftende regeringer har lagt for Danmarks tilgang til de fælles finanspolitiske regler i EU.

Danmark har gennem mange år været blandt de lande, der har støttet stabilitets- og vækstpagtens regler, fordi de er udtryk for grundlæggende sunde principper for landenes finanspolitik og går hånd i hånd med den strategi, vi har fulgt i Danmark. Et brud med den linje vil være meget skadeligt for vores troværdighed og gennemslagskraft blandt EU-partnerne.

Genopretningspakken løser på én og samme tid vores konkrete problemer og lever op til den forventede EU-henstilling til Danmark om at stramme finanspolitik-

ken og nedbringe det offentlige underskud, der understøtter vores mål om at bringe orden på finanserne igen. Henstillingen er således et stort skridt på vejen mod dét, der i kraft af 2015-planen hele tiden har været vores mål, nemlig strukturel balance i 2015.

Pia Olsen Dyhr pegede på, at vækst- og stabilitetspagten blev revideret i 2005, idet der blev åbnet op for forståelsen af, hvad "særlige omstændigheder" er. Ved forordning 1467/97 er muligheden for at overskride grænsen på de 3 pct. af BNP udvidet, hvis der sker usædvanlige begivenheder, der ligger uden for det pågældende medlemslands kontrol, og som har en afgørende virkning på de samlede offentlige finanser. Samtidig bliver et alvorligt økonomisk tilbageslag defineret som et fald i BNP på 0,75 pct. af BNP, hvor det tidligere var 2 pct. af BNP. Det danske underskud blev i fredags vurderet at være på 5,8 pct. af BNP, og ud fra reformen af vækst- og stabilitetspagten er Danmark i virkeligheden inden for rammen for, hvad vi godt må. Vi skal konsolidere inden 2013, men der er ikke – som finansministeren har sagt tidligere – krav om, at det skal ske hvert eneste år indtil da.

Pia Olsen Dyhr mente, Danmark skulle gå ind i en ordentlig debat med Kommissionen, som skal vurdere medlemslandenes vækstpotentiale, konjunkturbetingelser og implementering af politikkerne inden for rammerne af Lissabonstrategien.

Sidst men ikke mindst mente hun, finansministeren blev nødt til at forholde sig til, at Kommissionen har bedt nogle lande om at "vækste" for at sikre, at den europæiske økonomi ikke går totalt i stå. Hvad er det for lande, der skal "vækste"? Det er tydeligt, at finansministeren ikke mener, det er Danmark, men hvem er det så? I den forbindelse pegede Pia Olsen Dyhr på, at vurderet ud fra den strukturelle saldo og ud fra gælden ligger Danmark i den bedste ende blandt EU-landene.

Morten Bødskov pegede på, at finansministeren gentagne gange havde sagt, at budgetforbedringerne skulle ske i 2011, 2012 og 2013, og i hvert fald havde han givet befolkningen det meget klare indtryk, at når et land var inde i proceduren, så var der fra EU's side et klart krav om, at der skulle leveres både i 2011, 2012 og 2013. Derfor bad han finansministeren slå op i sit eget konvergensprogram og se, at der på side 8 står: "Der er ikke krav om, hvordan stramningerne fordeles over årene, og henstillingerne kan efterfølgende blive ændret, hvis den økonomiske udvikling er mindre gunstig end ventet." Han ville gerne vide, hvordan det stemmer overens med finansministeren meget rigide udtalelser om, hvilke krav Kommissionen har stillet.

Kristian Jensen støttede i modsætning til de to foregående ordførere det initiativ, der var taget, både i forhold til EU og i forhold til overforbruget. Han spurgte, om finansministeren er enig i, at øget ustabilitet og renteforhøjelser vil være en lige så alvorlig trussel mod væksten.

Per Clausen kunne i finansministerens beskrivelse af konvergenskravene genkende det, Per Clausen faktisk havde sagt i årevis, idet ministerens udtalelser bekræftede rigiditeten i EU-kravene.

Så vidt han forstod, ønskede Kommissionen, at nogle lande skal skabe vækst i de kommende år, og han forstod også, at regeringen mente, at Danmark har en af EU's sundeste økonomier. Mener Kommissionen ikke, hvad den siger, eller er det sådan, at regeringen bevidst har tolket EU's udsagn så negativt som muligt for at få legitimeret den politik, som regeringen under alle omstændigheder ville gennemføre?

Per Clausen kunne ikke finde nogen sammenhæng i den beskrivelse, finansministeren gav af Danmarks gunstige situation, og så hans udtalelser om, at Danmark er i en særlig sårbar situation, og derfor er det endnu mere vigtigt, at vi skærer ned så hurtigt som muligt.

Jacob Jensen spurgte, om der er nogen EU-lande, som forventes at lempe finanspolitikken i 2011, 2012 og 2013.

Kan man sige, at den genopretningspakke, som regeringen og Dansk Folkeparti har aftalt, lever op til de EU-krav, der er stillet, og samtidig sikrer stabilitet og dermed tillid til dansk økonomi i årene fremover?

Erling Bonnesen støttede også de initiativer, der er taget. Det står nu helt klart, at der er tale om uforholdsmæssigt store underskud, som man skal have gjort noget ved. Er det så ikke godt, at vi får taget tyren ved hornene ved at gribe ind allerede nu, så Danmark bliver bedre i stand til at klare nye udfordringer?

Pia Adelsteen sagde, at Dansk Folkeparti ikke har et så varmt forhold til EU, at det er af hensyn til EU, partiet er gået med til en genopretningsplan. Hun mente simpelt hen, det var et spørgsmål om sund fornuft i forhold til dansk økonomi. Hun undrede sig over, at meget EU-venlige partier tilsyneladende er fuldstændig ligeglade med, hvad EU siger.

Finansministeren så på nøjagtig samme måde som de tre sidste ordførere genopretningsplanen som udtryk for sund fornuft. I lyset af, hvad vi oplever i Europa i disse måneder, mente han ikke, vi skal fortsætte gældsætningen. Øget gældsætning vil true stabiliteten. Danmark har også glæde af genopretningen, og i øvrigt ville det være mærkeligt, hvis vi ikke går ind for budgetforbedringer i Danmark, når vi i 20 tilfælde har været med til at stemme for det, når det gælder de andre lande i EU. Som et land, der står uden for euroen, er vi ekstremt sårbare over for spekulation mod den danske krone, som vi så det i efteråret 2008, hvor der blev et meget stort rentespænd i forhold til Tyskland. Derfor skal vi gøre, hvad vi kan, for at der er tillid til den danske finanspolitik. Finansministeren syntes, Pia Olsen Dyhr blandede vækst- og stabilitetspagten sammen med Kommissionens henstillinger vedrørende det offentlige underskud. Indholdet af det, Kommissionen siger, er jo, at alle lande skal konsolidere – med et par undtagelser – men der er nogle lande, der kan vente til 2011, nemlig Tyskland, Holland, Østrig og Danmark – samt Sverige, Estland og Finland, som ikke er inde under proceduren.

I anledning af Morten Bødskovs spørgsmål sagde finansministeren, at i henhold til vækst- og stabilitetspagten kan et land få en revideret henstilling under to betingelser, nemlig at landet skal have gennemført tiltag, der udgør et passende skridt, og at landet har oplevet en uventet negativ økonomisk udvikling, som har haft en betydelig ugunstig effekt på de offentlige finanser. Det gælder Malta, Litauen og Rumænien.

Det ligger fast, at Danmark nu er inde i proceduren, og det ligger fast, at vi godt kan have en forskellig profil over årene 2011, 2012 og 2013, men man kan dog ikke lempe finanspolitikken, når man er kommet ind i proceduren. Vi kan altså ikke lempe finanspolitikken i 2011. I øvrigt pegede finansministeren på, at vi er et af de lande, der fører den aller mest ekspansive finanspolitik i 2010.

Per Clausen pegede på, at man bl.a. har ført en ekspansiv finanspolitik i 2010, fordi regeringen har gennemført en række skattelettelser, som ikke er finansieret. Han pointerede, at finansministeren den 5. marts havde sagt til Europaudvalget, at det ville være i overensstemmelse med sund fornuft, hvis man fik styr på finanserne i 2015, men af hensyn til EU's regler bliver vi nok nødt til at gøre det i 2013. Det synes finansministeren så ikke er så skadeligt, men pointen er, at man af hensyn til konvergenskravene gennemfører en hurtigere opstramning, end det ellers var nødvendigt. Resultatet er en stor stigning i arbejdsløsheden. Men måske ønsker finansministeren at føre en ganske bestemt økonomisk politik og finder så en undskyldning eller forklaring ved at henvise til konvergenskravene.

Per Clausen spurgte, hvilke sanktioner EU kan gennemføre over for Danmark, når vi ikke er medlem af euroen.

Pia Olsen Dyhr pointerede, at SF ikke er uenig i, at vi skal have styr på økonomien i Danmark, men SF er uenig i de virkemidler, regeringen vil bruge. Finansministeren har sagt den 12. maj, at vi er nødt til at stramme op nu for at leve op til EU's konvergenskrav, men nu siger han noget andet. Hun syntes, det var ret vigtigt at holde fast i den ændring, der skete i vækst- og stabilitetspagten i 2005. Hun forstod ikke, hvorfor Danmark lige pludselig skulle falde uden for det, der kaldes en "usædvanlig begivenhed". Nu siger finansministeren, at Tyskland, Holland, Østrig og Danmark ikke behøver stramme op med det samme. Det er i modstrid med, hvad finansministeren har sagt tidligere.

Hun gentog sit spørgsmål om, hvilke lande der skal sørge for, at Europa kommer op i gear igen.

Hun var lidt nysgerrig efter at høre, hvorfor finansministeren har behov for at sende det signal ud i verden, at Danmarks økonomi egentlig er på niveau med Portugals og Spaniens. Mener finansministeren ikke, det vil påvirke aktiekurserne i Danmark?

Morten Bødskov tog finansministeren svar som udtryk for, at det var rigtigt, når han havde sagt, at der ikke er noget krav om, hvordan stramningerne skal fordeles over årene, bare man når slutresultatet. Han fandt det på sin plads, at finansministeren tilkendegav, at den meget rigide fortolkning af, hvad der

skal ske i 2011, 2012 og 2013, ikke er rigtig. Det står i regeringens eget konvergensprogram.

Han gik ud fra, at finansministeren havde fulgt med i diskussionerne på økonomi- og finansminister møderne og derfor kunne sige, hvilke lande økonomikommissæren tænker på, når han taler om, at nogle lande skal føre en mindre restriktiv finanspolitik af hensyn til den samlede vækst i Europa. Hvilke andre lande er det, hvis det ikke er Danmark – som regeringen jo bryster sig af har en af Europas mest sunde økonomier?

Jacob Jensen spurgte, hvor konkrete landene skal være i deres tiltag på nationalt plan. Skal det være noget, der er besluttet konkret, eller er det nok at komme med en målsætning om, at man vil gøre noget i løbet af de kommende år?

Niels Helveg Petersen sagde, at der ikke er nogen tvivl om, at med et underskud i år på op imod 100 mia. kr. har Danmark et uforholdsmæssigt stort underskud i 2010. Det er ikke alene finanskrisen, der har ført til dette underskud. Det er også fordi regeringen alt for sent opdagede, at noget var galt. Det var dengang, man kunne købe hele verden, og det var dengang, den tidligere finansminister ikke troede på recession – som om recession er en trossag og ikke en statistisk kendsgerning.

Niels Helveg Petersen betegnede det som irriterende, at finansministeren hele tiden skyder EU foran sig i stedet for at erkende, at vi af hensyn til os selv er nødt til at gøre noget ved det uforholdsmæssigt store underskud.

Niels Helveg Petersen var uenig i de midler, regeringen har brugt. Han ville ikke komme med en stor tale om reformer, men sagde, at det var de forkerte metoder, regeringen havde brugt. Han mente i øvrigt, at de store skattestigninger, der er indeholdt i regeringens og Dansk Folkepartis genopretningsplan, vil føre til for store stramninger til skade for beskæftigelsen og til skade for den langsigtede vækst.

Erling Bonnesen kunne godt se, at venstrefløjens havde en interesse i at fremstille det sådan, at man bare kunne forhandle lidt med EU og få det hele udskudt lidt, når man ser på den underfinansiering, der er i venstrefløjens plan. Han bad derfor finansministeren bekræfte, at selve rammen ikke er til forhandling, men det er op til os selv, hvordan vi vil nå det samlede beløb. Han tilføjede, at når det oven i købet er sund fornuft, gælder det bare om at komme i gang.

Lone Dybkjær føjede til de betragtninger, Niels Helveg Petersen var kommet med, at det også var dengang, lærebøgerne skulle skrives om.

Hun spurgte, hvad de har gjort i Sverige, Estland og Finland, som gør, at de ikke er inde i proceduren.

Finansministeren advarede Per Clausen mod at blande konvergenskravene og EU's henstillinger sammen på den måde, han gjorde. I henhold til konvergensprogrammet skal der være balance i 2015, og vi beregnede i begyndelsen af året, at krisen havde skubbet os ud af kurs, og at vi havde en strukturel

opgave, som gik ud på, at vi skulle konsolidere med 31 mia. kr. I henhold til underskudsproceduren i vækst- og stabilitetspagten skal vi konsolidere med 1½ pct. af BNP i løbet af 2011, 2012 og 2013. Det kan opgøres til 24 mia. kr. Det gode ved det er, at når vi har løst opgaven med de 24 mia. kr., har vi nået en væsentlig del af det, vi skal nå i 2015. Finansministeren tilføjede, at vi i kraft af dagpengereformen har taget hul på de resterende udfordringer frem mod 2015.

I anledning af Per Clausens spørgsmål om, hvad der er sket siden den 5. marts, sagde finansministeren: "Herre jemini, kig da ud af vinduet og se på, hvad der er sket i Grækenland."

Sanktionerne kommer ikke fra EU, men fra markederne – fra de långivere, som skal finansiere det græske underskud. EU har tværtimod stillet en hjælpepakke til rådighed for Grækenland. Det er den græske regering selv, der har foreslået og gennemført strenge besparelser og reformer.

Det er rigtigt, som flere ordførere har sagt, at EU udtaler sig ikke om, hvilke midler der skal bringes i anvendelse. Det havde finansministeren heller aldrig sagt. Men vi skal stramme op fra 2011. Vi har ført en ekspansiv finanspolitik i 2009 og en endnu mere ekspansiv finanspolitik i 2010, og den vil virke et stykke ind i 2011. Det er regeringens samlede skøn, at den genopretningsplan, der er indgået aftale om, ikke vil kvæle opsvinget.

Finansministeren svarede Pia Olsen Dyhr, at de lande, der skal trække opsvinget, er Tyskland, Holland, Østrig og Danmark – samt Finland og Sverige. Men fra 2011 skal alle de lande, som er inde i proceduren, konsolidere, altså stramme finanspolitikken.

Morten Bødskov har ret i, at EU ikke kan diktere, hvordan genopretningen skal fordeles over årene, men når man er kommet ind i proceduren, kan man ikke føre en endnu mere ekspansiv finanspolitik, således som man vil gøre det efter S-SF planen, der vil øge gældsætningen i 2010 med 5 mia. kr. og øge gældsætningen i 2011 med 10 mia. kr. Hvis vi gør det, risikerer vi at få krav om en højere konsolideringsprocent, måske på 3/4 pct. om året ligesom Holland. Det betyder en yderligere konsolidering på 13 mia. kr. Det forekom finansministeren at være uden for al sund fornuft at sige, at vi skal konsolidere med 24 plus 13 mia. kr. i 2013. Regningen bliver billigere, jo tidligere vi gør den op. Det er regeringens vurdering, at vi nu bevæger os ind i et selv bærende opsving. Det går langsomt, men det går fremad.

Finansministeren sagde i anledning af Niels Helveg Petersens bemærkninger, at man jo kan føre en lang diskussion om, hvornår man skulle have gjort hvad. Han noterede sig i hvert fald, at Niels Helveg Petersen var enig i, at der skal konsolideres. Niels Helveg Petersen er så uenig i de virkemidler, regeringen vil anvende.

I svaret til Erling Bonnesen fremhævede finansministeren, at desværre er det ikke sådan, at vi blot kan snakke med Kommissionen, og så slipper vi udenom alle kravene. Den gældskrise, der har udviklet sig i Europa, er meget dramatisk, hvilket gør, at der i alle europæiske lande er en øget krisebevidsthed og

et krav om, at landene nu sikrer en solid økonomi. Ikke mindst i lyset af, at det buldrer frem i Asien.

Finansministeren svarede Lone Dybkjær, at Estland har gennemført en drabelig sparerunde og skåret gevaldigt ned på alt, hvad der hedder offentlig service, f.eks. ved at lukke skoler og sætte lærerlønninger ned, for Estland vil optages i euroen og vil under de 3 pct. Finland kan meget vel komme ind i proceduren, men er ikke kommet det endnu. Sverige havde jo en bankkrise for snart mange år siden, hvor man gennemførte drastiske ændringer, og Sverige er indtil videre ikke kommet ind i proceduren.

Morten Bødskov fandt det prisværdigt, at finansministeren i dag havde skåret ned på sine meget kantede og skråsikre udtalelser om, hvilke krav EU havde stillet. Han fandt det imidlertid bekymrende, at finansministeren havde meldt ud som han havde gjort, når man tænker på, hvordan det vil blive modtaget af dem, der opererer på finansmarkederne. I den forbindelse henviste han til, at den 21. maj havde en chefanalytiker udtalt til Børsen, at der selvfølgelig kunne være mange gode grunde til, at man skal stramme op, men netop angsten for, at vi ellers ville blive finansmarkedernes næste bloddryppende offer, er ikke en af dem.

Morten Bødskov spurgte konkret, hvor stor en andel af det budgetunderskud, vi har i 2011, 2012 og 2013, der skyldes regeringens underfinansierede skattereform.

Pia Olsen Dyhr henviste igen til revisionen af vækst- og stabilitetspagten i 2005, hvoraf det fremgår, at hvis man ikke kan leve op til kravene, kan man genforhandle dem. Der står ikke noget om, at man ikke må lempe finanspolitikken. Hun ville derfor gerne have en konkret henvisning til, hvoraf det fremgik.

Hun pegede på, at Olli Rehn argumenterer for mere fokuserede investeringer, og at Kommissionen gerne vil have en lavere arbejdsløshed. Hvordan stemmer det, finansministeren siger om, at alle lande skal stramme op i 2011, med det, Olli Rehn siger om, at der er forskel på den fiskale situation, og derfor må landene reagere forskelligt, idet han peger på, at hvis alle reagerer ens, så får man et tilbageslag i Europa.

I anledning af finansministerens frygt for, at vi skulle få samme henstilling som Holland, henviste Pia Olsen Dyhr til, at Danmark er langt bedre stillet både med hensyn til underskuddets størrelse og med hensyn til gælden, som i Holland ligger over 60 pct. af BNP.

Per Clausen betegnede det som en smule besynderligt, at når han stillede spørgsmål om, hvad der var sket med den danske økonomi siden den 5. marts 2010, fik han en sang fra de varme lande om Grækenland.

Et af de problemer, man har i EU-landene og også i Danmark, er den meget store arbejdsløshed. I Danmark er den officielt kun på godt 100.000, men i realiteten er over 200.000 arbejdssøgende. De sidste får blot ikke understøttelse. Er finansministeren ikke enig i, at hvis man laver en finanspolitisk op-

stramning i alle EU-lande, så får det negative konsekvenser for beskæftigelsen?

Per Clausen mente, det var vigtigt at få at vide, hvad vi kan beskyldte EU for, og hvad vi skal beskyldte den danske regering for.

Jacob Jensen spurgte, hvordan det ville have set ud med Danmarks mulighed for at leve op til konvergenskravene, hvis vi havde ført en endnu mere ekspansiv finanspolitik i 2009 og 2010

Niels Helveg Petersen klandrede regeringen for, at den ikke havde set krisen komme. I den anledning spurgte Jacob Jensen, om man fra venstrefløjens side havde krævet en opstramning af finanspolitikken igennem de senere år.

Pia Adelsteen spurgte, om de besparelser, vi skal gennemføre, ikke ville have været meget større, hvis man ikke havde lavet genopretningsplanen, og hvis vi ikke havde ført den ansvarlige økonomiske politik, vi har ført siden 2001.

Erling Bonnesen undrede sig over at høre fra venstrefløjens, at vi tilsyneladende ikke skal gøre noget. Vil det ikke bare være at skubbe problemerne foran os i et par år, således at vi bliver endnu værre stillet?

Lone Dybkjær henviste til, at man i 2009 havde en stor diskussion, hvor bl.a. Det Radikale Venstre gjorde regeringen opmærksom på, at den var gal, men hvor regeringen blot svarede, at alt var i den skønneste orden.

Finansministeren henviste til, at med udgangen af 2008 var vi gældfri, hvilket var baggrunden for, at vi kunne føre den meget ekspansive finanspolitik. Vi kan altså prise os lykkelige over, at vi førte en så ansvarlig politik.

Han henviste til, at S og SF ikke vil forholde sig til, hvad der skal ske i 2011 og 2012 og 2013, hvilket står på side 14 i deres plan. Det er en akavet situation, når kendsgerningen er, at Danmark er inde i proceduren.

Han gik ud fra, at man var enige om, at grundlaget for Danmarks politik er, at vi har en fast kurs i forhold til euro. Sådan har politikken været i mange år, og den er vi nødt til at værne om.

Finansministeren gjorde for en god ordens skyld igen opmærksom på, at regeringen ikke har gennemført ufinansierede skattelettelser.

I anledning af Pia Olsen Dyhrs spørgsmål om, hvor det står, at landene ikke må svække finanspolitikken, når de er inde i proceduren, henviste finansministeren til, at det står i samtlige henstillinger fra Kommissionen, der er givet indtil nu. På baggrund af artiklen i Financial Times havde finansministeren spurgt Olli Rehn og fået det svar, at vi godt kunne føre en ekspansiv finanspolitik i 2010, men når vi kom ind i proceduren, skulle vi stramme finanspolitikken.

I svaret til Jacob Jensen sagde finansministeren, at der jo er tale om en balancegang. Regeringen har villet mildne konsekvenserne af krisen for den danske befolkning mest muligt. Han mindede om, at resultatet af den lempelige finanspolitik og den lave rente er, at beskæftigelsen er 85.000 højere, end den ellers ville have været. Men hvis vi ikke strammer finanspolitikken nu, bli-

ver gælden en gøgeunge, som gør, at vi skal bruge penge til rente og afdrag, som vi hellere ville have brugt til noget andet.

Pia Olsen Dyhr pegede på, at finansministeren i første omgang sagde, at det stod i vækst- og stabilitetspagten, at man ikke måtte lempe finanspolitikken, når man først var inde i proceduren, og nu siger finansministeren, at det står i henstillingerne til de lande, der har fået pålæg fra Kommissionen. Hvad er rigtigt? Er det reglerne, eller er det praksis?

Når finansministeren siger, at alle lande skal stramme finanspolitikken i 2011, hvilke lande er det så, der skal "vækste"?

Morten Bødskov advarede finansministeren mod at antyde, at de partier, der bærer ansvaret for den stabilitet, der har været i den økonomiske politik, vil opgave fastkurspolitikken. Men han forstod, at regeringens støtteparti havde været inde på den idé.

På den ene side siger regeringen, at vi har en af Europas sundeste økonomier, og på den anden side truer man nærmest den danske befolkning med, at vi får græske tilstande, hvis man ikke gør, som regeringen ønsker. Han spurgte, om finansministeren kan nævne en af sine kolleger, som opfører sig på samme uansvarlige måde. I hans optik er det ikke varetagelse af danske interesser.

Han gentog sit spørgsmål om, hvor stor en andel af underskuddet i 2011, 2012 og 2013 der skyldtes regeringens underfinansierede skattereform.

Niels Helveg Petersen gentog, at det ikke er EU, der har påført Danmark et uforholdsmæssigt stort underskud. Det er os selv, der skal bringe os ud af det ingen. Derfor henstillede han, at regeringen lod være med at skyde skylden på EU.

Han var interesseret i finansministerens udtalelse om, at vi bevæger os ind i en selv bærende økonomisk vækst, idet han pegede på, at der lige er kommet en rapport fra OECD, som siger, at af samtlige OECD-lande er Danmark – bortset fra Japan – det land, der har haft den laveste vækst i de sidste 10 eller 15 år. Han spurgte, om finansministeren ikke frygter, at de indgreb, der nu gennemføres, vil gå ud over den selv bærende økonomiske vækst.

Lone Dybkjær nævnte, at Berlingske Tidende den 28. maj havde en meget interessant kurve, der viste, at vi måske lige kan klare det i 2015, men så går det nedad igen. Hun spurgte, om finansministeren ikke gør sig nogle tanker om det. Kræver det ikke andre typer af indgreb, hvis vi mere langsigtet skal have en holdbar økonomi?

Finansministeren sagde til Pia Olsen Dyhr, at der er tale om en blanding af regler og praksis. Det fremgår af nogle af henstillingerne, at der skal strammes, men det, man interesserer sig for, er differentieringen af strammingsbestræbelserne. Alle lande skal stramme finanspolitikken, men de skal ikke stramme lige meget og på samme måde, da de har forskellige situationer.

Han havde ikke forsøgt at betvivle viljen til fastkurspolitik fra Socialdemokratiet og SF, men når man siger fastkurspolitik, har man også sagt ja til, at man skal gøre en ekstra indsats for at sikre, at den ikke kommer under angreb.

Finansministeren mente ikke, han truede med græske tilstande, som Morten Bødskov var inde på. Hele hans bestræbelse går jo ud på at undgå, at vi kommer i en sådan situation. Finansministeren betegnede det som lidt spøjst, at Morten Bødskov åbenbart havde en løsning på krisen, som ingen kan mærke.

NOT Han havde ikke de tal, Morten Bødskov efterlyste, men dem ville han selvfølgelig sende over.

Finansministeren sagde til Niels Helveg Petersen, at regeringen forventer en vækst i år på 1,7 pct. af BNP og en vækst til næste år på 1,3 pct. af BNP, men han ville nødtigt hænges op på de tal. Derfor mener regeringen, at vi er på vej ud af krisen, selv om der selvfølgelig stadig er store udfordringer for det danske samfund.

Finansministeren sagde til Lone Dybkjær, at han ikke gjorde sig nogen illusioner om at finde en løsning på alle problemer én gang for alle. Han var en praktisk mand, som løste problemer i den rækkefølge, han blev stillet over for dem.

Pia Olsen Dyhr syntes, der var sket en interessant udvikling med hensyn til, hvor det står, at vi ikke må lempe finanspolitikken. I tredje omgang siger finansministeren blot, at det står i nogle af Kommissionens henstillinger.

Hun mente stadig ikke, finansministeren havde givet hende et svar på, hvad han sagde til Olli Rehn den 21. maj, ligesom hun ikke havde fået svar på, hvilke lande der skal sørge for, at der bliver økonomisk vækst.

Morten Bødskov mente, at jo længere tid man diskuterer, jo mere bliver de sidste 3-4 ugers meget aggressive og skræmsikre argumentation fra finansministeren brudt ned. For det første er det blevet klart, at der ikke står noget i konvergenskravene om, hvordan vi skal fordele stramningerne hen over årene. For det andet har finansministeren meget svært ved at finde ud af, om det står i henstillingerne, eller det er en fast praksis, at man ikke må lempe finanspolitikken, når man er inde i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud.

Morten Bødskov kunne ikke opfatte finansministerens udtalelse om, at hvis vi sender et signal om, at vi vil føre en løs finanspolitik på nuværende tidspunkt, vil vi ligesom Grækenland blive straffet af markedet, som andet end en trussel.

Pia Adelsteen havde forstået det sådan, at alle lande undtagen to skal spare fra 2011, og da Danmark har hjulpet med til at få væksten i gang igen i 2009 og 2010, er vi også nødt til at spare efterfølgende.

Finansministeren sagde til Pia Olsen Dyhr, at henstillingen er en juridisk akt, og henstillingen indeholder den praksis, som er udviklet igennem årene. Som nævnt er de lande, der skal sørge for væksten, Tyskland, Holland, Østrig og Danmark.

Som nævnt havde finansministeren ringet til finanskommissæren, fordi han havde haft behov for at få en afklaring.

Finansministeren bekræftede Pia Adelsteens fremstilling.

Morten Bødskov spurgte, hvor sædvanligt det er, at en minister ringer til en kommissær, og ville gerne vide, om finansministeren ikke havde lagt et pres på finanskommissæren, fordi dennes udtalelser var i åbenlys strid med den plan, regeringen havde fremlagt.

Pia Olsen Dyhr konstaterede, at man nu var enige om, at det ikke står i vækst- og stabilitetspagten, at man ikke må lempe finanspolitikken, når man er inde i proceduren. Hun ville gerne have finansministeren til at bekræfte, at der kan være forskel fra land til land.

Lone Dybkjær spurgte, om det er tilstrækkeligt til at sikre europæisk vækst og undgå en stigning i arbejdsløsheden, at Tyskland og Holland ikke fører en så stram finanspolitik.

Finansministeren citerede følgende fra artikel 3, stk. 4, i vækst- og stabilitetspagten: "In the recommendation, the Council shall request that the Member State achieves a minimum annual improvement of at least 0,5 % of GDP as a benchmark, in its cyclically adjusted balance net of one-off and temporary measures, in order to ensure the correction of the excessive deficit within the deadline set in the recommendation."

Han svarede Morten Bødskov, at han ikke plejede at ringe til finanskommissæren, men han gjorde det i lyset af den diskussion, vi havde i Danmark, idet kommissærens udtalelser til Financial Times kunne skabe usikkerhed om, hvorvidt vi skulle stramme finanspolitikken i 2011. Det fik han altså bekræftet. Finansministeren tilføjede, at han godt forstod, at det var interessant for oppositionen, som ville føre en ekspansiv finanspolitik både i 2011 og i 2012.

Pia Olsen Dyhr henviste til, at der i Finansministeriets gennemgang af udspillet fra S og SF står i en fodnote på side 12, at udspillet overholder EU's konvergenskrav.

Finansministeren gentog, at vi er nødt til at sondre mellem vort sidste konvergensprogram frem til 2015 og de henstillinger, der gives for 2011, 2012 og 2013.